

Tuberkuloosi, potilastiedote (3.5.2016)

Tartuntatautilääkäreiden tartuntasuojatiedote.

Miksi saat nämä tiedot?

Sinulla on tai sinulla epäillään olevan tuberkuloosi ja tarvitsit siihen hoitoa. Tässä tiedotteessa on tietoa tuberkuloosista, sen hoidosta ja siitä, mitä sinun täytyy tehdä.

Mikä tuberkuloosi on?

Tuberkuloosi (tunnetaan myös nimillä TBC ja TB) on *Mycobacterium tuberculosis* -bakteerin aiheuttama tulehdussairaus. Se aiheuttaa usein keuhkotulehduksen, mutta myös muut kehon osat, kuten imusolmukkeet, keuhkopussi, luusto, aivot tai munuaiset, voivat tulehtua. Sairauden oireet ilmenevät usein vasta pitkän ajan kuluttua tartunnasta (kuukausia tai vuosia myöhemmin). Pienillä lapsilla tai henkilöillä, joilla on heikentynyt immuunijärjestelmä, sairaus voi kehittyä nopeasti ja olla hyvin vakava.

Miten tuberkuloosin saa?

Tuberkuloosi voi tarttua henkilöiltä, joilla on tuberkuloosi keuhkoissa tai hengitysteissä. Bakteerit voivat levitä ilmassa sisätiloissa, kun tautia sairastava henkilö yskii ja toinen henkilö hengittää sisään bakteereja sisältäviä pieniä pisaroita. Tuberkuloosi tarttuu pääasiassa läheisessä ja pitkäaikaisessa oleskelussa samassa tilassa. Siksi samassa taloudessa elävät henkilöt ovat yleensä alttiita tartunnalle. Vanhemmat voivat tartuttaa lapsensa ja läheiset ystävänsä. On melko harvinaista, että tauti tarttuu lyhytkestoisen yhdessä oleskelun yhteydessä tai tilapäisissä tapaamisissa, esimerkiksi työpaikalla tai koulussa.

Mistä tuberkuloositartunnan huomaa?

Yleisiä oireita ovat painon aleneminen, pitkittynyt yskä, yöllinen hikoilu ja kuume. Oireet vaihtelevat sen mukaan, missä osassa kehoa tuberkuloosibakteerit ovat. Hengitysteissä oleva tuberkuloosi aiheuttaa usein pitkäkestoisen yskän. Muita oireita voivat olla turvotus (tuberkuloosi rauhasissa) tai kipu (tuberkuloosi luustossa tai vatsassa). Tuberkuloosin oireet voivat vaihdella eri ihmisillä sen mukaan, kuinka kauan henkilö on ollut sairas – lähes huomaamattomista hyvin vakaviin oireisiin.

Miten tarttuva tuberkuloosi on?

Keuhkotuberkuloosi, jossa yskösnäytteessä on bakteereja, voi olla erittäin tarttuva ennen hoidon aloittamista. Tarttuvuus pienenee nopeasti jo hoidon ensimmäisten viikkojen aikana. Henkilöt, joilla tuberkuloosi on muualla kuin keuhkoissa tai keuhkoputkessa, eivät tartuta tautia. Tuberkuloosia sairastavista pienistä lapsista tauti ei tartu juuri koskaan. Tuberkuloosi ei tartu vaatteiden tai muiden esineiden välityksellä. Tauti ei myöskään tartu ulkona.

Onko tuberkuloosi vaarallinen?

Jos tuberkuloosia ei hoideta, bakteerit voivat levitä muihin elimiin. Hoitamaton tuberkuloosi voi aiheuttaa vakavia vammoja ja olla joskus jopa hengenvaarallinen. Erityisesti pienet lapset ja henkilöt, joilla on heikko immuunijärjestelmä, ovat suuressa vaarassa sairastua vakavasti tuberkuloosin takia. Henkilöt, joilla on tuberkuloosi hengitysteissä, voivat tartuttaa muita.

Miten tuberkuloosia hoidetaan?

Tuberkuloosia hoidetaan lääkkeillä, jotka tappavat sairauden aiheuttavat bakteerit. Hoito on pitkäaikainen ja kestää monta kuukautta. On erittäin tärkeää noudattaa lääkärin määräämää hoitoa. Jotkin lääkkeet on otettava vatsan ollessa tyhjä (usein tunti ennen aamiaista). Lisäksi

on tärkeää muistaa ottaa jokainen tabletti. Noudata lääkärin ohjeita. Huolimattomuus hoidon aikana voi aiheuttaa sen, että bakteereista tulee vastustuskykyisiä ja siksi vaikeammin hoidettavia. Lääkkeet tuberkuloosiin hoitoon ovat ilmaisia samoin kuin seurantakäynnit.

Mitä tarkoittaa tartunnan jäljittäminen?

On erittäin tärkeää löytää tuberkuloosia sairastavat henkilöt, jotta he voivat saada hoitoa. Näin vähennetään vammojen (katso edellä) syntymisen riskiä ja estetään taudin tarttuminen muihin. Siksi sinun on kerrottava, keiden kanssa olet asunut tai ollut läheisissä tekemissä ja ketkä olet voinut tartuttaa tai keiltä olet voinut saada tartunnan. Tartunnan saanut henkilö ei välttämättä ole sairas.

Tuberkuloosi sisältyy tartuntasuojalakiin – mitä se tarkoittaa?

Kun sinulla on tuberkuloosi, sinun on elettävä niin, ettet tartuta muita.

Jos sinulla on tai sinulla epäillä olevan tuberkuloosi, **sinun on noudatettava lääkärin antamia toimintaohjeita:**

- Jos sinulla on tarttuva tuberkuloosi,
  - sinua voidaan joutua hoitamaan sairaalassa
  - et saa mennä töihin, kouluun tai vapaa-ajan aktiviteetteihin, kunnes hoito estää tartuttamisen ja lääkäri sanoo, ettet enää voi tartuttaa muita ihmisiä.
- Sinun on tultava käymään lääkärissä uudelleen, jos lääkäri niin sanoo.
- Jos muutat, sinun on ilmoitettava siitä lääkärille.

Jos olet saanut mielestäsi virheellisen toimintaohjeen, voit ottaa yhteyttä omien maakäräjiesi tartuntatautilääkäriin.

Haluatko lisätietoja?

Lisätietoja tuberkuloosista on osoitteessa

www.1177.se

www.folkhalsomyndigheten.se